

PRINCIPALS ACTIVITATS DUTES A TERME L'ANY 2009

Assemblea

30 de juny de 2009

Assemblea general ordinària dels socis amb renovació de càrrecs directius. Tingué lloc a l'IEC.

Sessions científiques

22 de gener de 2009. Sessió inaugural del curs 2008-2009. *Reintroducció del falcó peregrí a Barcelona: un cop d'ull al passat per millorar l'enfocament futur*, a càrrec d'EDUARD DURANY i de PERE ALZINA. Tingué lloc a l'IEC.

25 de febrer de 2009. *Conservació de la fauna en espais agrícoles*, a càrrec de DAVID GIRALT i de GERARD BOTA, biòlegs. Tingué lloc a la Universitat de Vic.

25 de març de 2009. *Aspectes de la recessió o declivi i ecologia dels amfibis*, a càrrec de MIGUEL TEJEDO, biòleg, Estació Biològica de Doñana. Tingué lloc a l'ETSEA, UdL.

28 d'abril de 2009. *Conservació flora amenaçada*, a càrrec d'EVA MORAGUES, biòloga, Conselleria de Medi Ambient de les Illes Balears. Tingué lloc a la Facultat de Biologia, UB.

14 de maig de 2009. *Perspectives i reptes en la conservació de la flora a Catalunya*, a càrrec de LLORENÇ SÁEZ, biòleg. Tingué lloc a la Facultat de Ciències, UAB.

8 de juny de 2009. *El Llobregat, un riu salinitzat*, a càrrec de JORDI BADIA, biòleg. Tingué lloc, a les Cases d'en Puig, Ajuntament del Prat de Llobregat.

8 d'octubre de 2009. *Applying Evolutionary Theory to Agriculture to Increase Sustainability*, a càrrec de JACOB WEINER, Botany Group, Department of Agriculture and Ecology, Univeristy of Copenhagen.

Cursos naturalistes

21 i 22 de febrer de 2009. *Bases pràctiques per a la custòdia del territori*, a càrrec de l'equip tècnic de la Xarxa de Custòdia del Territori. Tingué lloc a Vic.

21 i 22 de març de 2009. *Curs pràctic sobre conservació de rapinyaires nocturns: el cas del mussol comú a la Plana de Vic*, a càrrec de JORDI BAUCELLS, HUGO FRAMIS i GUILLEM MAS, Grup de treball del mussol comú en el projecte RAPNOCCAT (Rapinyaires Nocturns de Catalunya), Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN i GREGORI CONILL, Projecte Mussol del Grup de Naturalistes d'Osona-ICHN. Tingué lloc a la plana de Vic.

30 i 31 de maig de 2009. *Iniciació a la fotografia de la natura*, a càrrec d'ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN i de ROBERTO BUENO, fotògraf de natura, Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN)-ICHN. Tingué lloc al Delta del Llobregat.

4 i 5 de juliol de 2009. *Biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus*, a càrrec de JORDI CANUT, tècnic de Fauna del Parc Nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici. Tingué lloc a Espot.

24 d'octubre de 2009. *Biologia i hàbitats dels líquens*, a càrrec d'ANTONI GÓMEZ, biòleg. Tingué lloc a Sant Llorenç del Munt.

16, 19, 23 i 26 de novembre de 2009. *El món dels cristalls. Iniciació a la morfologia cristal·lina*, a càrrec de CARLES CURTO, conservador de Mineralogia del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Tingué lloc a Barcelona.

Seminaris i jornades

17 de juny de 2009. Sessió conjunta ICHN-SCB. *La reintroducció de grans vertebrats a Catalunya: bases biològiques i ecològiques*. Hi intervingueren: EDUARD DURANY, Thalassia estudis ambientals; CARMÉ ROSELL, Minuartia; SANTIAGO PALAZÓN, Servei de Protecció de la Fauna, Flora i Animals de Companyia, Departament de Medi Ambient i Habitatge. Presentaren l'acte JOANDOMÈNEC ROS, Vicepresident de l'IEC i JOSEP MARIA NINOT, president de la ICHN. Tingué lloc a l'IEC.

3 de desembre de 2009. Sessió conjunta CREAM-SCB-ICHN (2009). *Aturem la pèrdua de la biodiversitat*. Hi intervingueren: JOHN CELECIA, assessor de la Unió Europea (EU), SERGI HERRAN-DO, Institut Català d'Ornitologia (ICO), CONSTANTÍ STEFANESCU, Museu de Ciències Naturals de Granollers, Llorenç Sáez, Universitat Autònoma de Barcelona(UAB), XAVIER SANS, Universitat de Barcelona (UB), SERGI TUDELA, programa mediterrani de pesqueria de WWF, JORDI CAMPRODON, Centre Tecnològic Forestal de Catalunya (CTFC), GISELA LORAN, Taller d'Enginyeria Ambiental SL, BERNAT CLARAMUNT, CREAM i UAB, FERRAN RODÀ, CREAM i UAB i JOSEP MARIA MALLARACH, consultor ambiental. Tingué lloc a l'IEC.

Projectes

- Els sistemes naturals de les Planes de Son i la mata de València. Estudi pluridisciplinar sobre els sistemes naturals d'aquest sector pirinenc en el qual participen 21 equips diferents de recerca.
- Estat del Medi Natural de Catalunya. Projecte d'elaboració d'un sistema d'indicadors per a avaluar l'estat del medi natural de Catalunya pel que fa a la biodiversitat.
- Recull de noms catalans de plantes. Projecte endegat pel TERMCAT per tal de donar a conèixer els noms de les plantes.
- Llibre vermell de la flora vascular de Catalunya. En aquest llibre es recolliran les dades sobre l'estat de conservació de les espècies rares, endèmiques i amenaçades de Catalunya.
- Invertebrats amenaçats de Catalunya. Seguiment de les espècies del catàleg d'invertebrats amenaçats classificades com *En perill*.
- Fundació Observatori per a la Sostenibilitat de Catalunya. La ICHN participa en la creació d'aquest observatori.

Cicle de conferències en commemoració del 200 aniversari de Darwin

Sota el títol *Res en biologia té sentit si no és sota la llum de l'evolució*, van tenir lloc a Lleida, organitzades per l'Institut d'Estudis llerdencs, amb la col·laboració de la ICHN i la Secció de Ciències Biològiques de l'IEC.

6 d'octubre de 2009. *Fets i teories en els estudis evolutius*, a càrrec de LLUÍS SERRA, Departament de Genètica, UB.

13 d'octubre de 2009. *Selecció natural i evolució*, a càrrec d'ADRIÀ CASINOS, Departament de Biologia Animal, UB.

20 d'octubre de 2009. *Evolució humana: allò que Darwin no sabia*, a càrrec de JAUME BERTRANPETIT, Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC), UPF.

22 d'octubre de 2009. *Complexitat, estructura del genoma i*

evolució, a càrrec de RODERIC GUIGÓ, Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica, Institut Municipal d'Investigació Mèdica, UPF, Centre de Regulació Genòmica.

27 d'octubre de 2009. *Evolució dels virus: del laboratori a la pràctica forense*, a càrrec d'ANDRÉS MOYA, Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, Universitat de València.

29 d'octubre de 2009. *Evolució, Genètica i Desenvolupament: com amb gens molt semblants es fan morfologies molt diverses*, a càrrec de JAUME BAGUÑA, Departament de Genètica, UB.

El web de les sortides naturalistes

Pàgina que ofereix diversos itineraris naturalistes pels espais d'interès natural dels Països Catalans. Durant l'any 2009 s'hi han incorporat els itineraris següents: delta del Llobregat (el Baix Llobregat), serra de Vilobí (les Garrigues), Montsant (el Priorat) i el Montgrí (Baix Empordà).

Col·laboracions i participació

- S'han impartit conferències en el marc d'activitats organitzades per altres entitats a l'Institut d'Estudis Catalans, a la Universitat de Girona, a la Universitat de Lleida, a la Universitat de Vic, etc.
- Participació en la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori.
- La ICHN forma part de la Xarxa Temàtica d'Estudi de la Biodiversitat i de la Xarxa Temàtica per a la Divulgació de la Biodiversitat.
- És membre del Comitè Tècnic de la Fundació Fòrum Ambiental.
- És membre del Consell Consultiu del Consorci per a la protecció i la gestió de l'espai d'interès natural de l'Alta Garrotxa.
- És membre del Consell Consultiu del Parc de Collserola
- És membre del Consell Consultiu de l'Espai Rural de Gallecs
- Manté un conveni de col·laboració amb la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC).
- És una organització signant del Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat - Agenda 21 de Barcelona.
- La Institució ha estat convidada a participar al Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.
- És membre de la Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre, en la qual participa com a representant del sector científicotècnic.
- Manté un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- Col·laboració amb el programa El medi ambient de TV3 per enregistrar reportatges sobre Collserola i la Serra de Milany.
- Per encàrrec de l'IEC, coordina els representants en els diferents organismes relacionats amb la conservació de la natura a Catalunya
- Ha col·laborat en la realització de l'exposició *Exploradors: aventura i biodiversitat* del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

Premis per a estudiants

El jurat format per Roser Campeny i Valls, Pere Luque i Pino i Joan Pino i Vilalta, atorgà el premi per a estudiants de la ICHN al treball:

- Distribució de les espècies de quironòmids al delta del Llobregat i aplicació de protocol CPET* (Chiroonomid Pupal Exuviae Technique) *de valoració de la qualitat de l'aigua*, de Núria Sánchez Millaruelo.

Publicacions

- Notícies de la Institució*, números 81, 82, 83, 84, 85 i 86.

Activitats de la delegació del Bages

Cicle de Sortides naturalistes de llevant a ponent de Catalunya de temàtica tant biològica com geològica per donar a conèixer més indrets que tenen una natura interessant, de llevant i cap a ponent de Manresa, a càrrec de FLORENCI VALLÉS i JORDI BADIA, biòlegs, amb la col·laboració puntual d'altres naturalistes experts en temes concrets.

17 de gener de 2009. El delta de l'Ebre (Montsià i Baix Ebre).

14 de febrer de 2009. El cap de Creus (Alt Empordà).

14 de març de 2009. L'aiguabarreig del Segre, el Cinca i l'Ebre (Segrià).

18 d'abril de 2009. Vall del Bac i zona volcànica (Garrotxa).

9 de maig de 2009. El massís del Montsià

13 de juny de 2009. La Ribera Salada, les salines d'Odèn i la Móra Comdal (Solsonès)

4 de juliol de 2009. El Canigó (Conflent)

17 d'octubre de 2009. La serra de Busa (Solsonès).

7 de novembre de 2009. La serra de la Mussara, l'encinglerat límit meridional de les muntanyes de Prades (Baix Camp).

12 de desembre de 2009. De l'Ametlla de Mar a l'Ampolla per la punta de l'Àliga (Baix Ebre).

Sessions científiques

9 d'octubre de 2009. Els ocells de Catalunya, a càrrec d'ORIOL OMS, naturalista autor de la majoria de les fitxes d'ocells del web El medi natural del Bages. Tingué lloc al centre cívic Selves i Carner de Manresa

15 i 16 d'octubre de 2009. Introducció a la fotografia naturalista, a càrrec de FRANCESC MUNTADA, fotògraf de la natura professional. Tingué lloc al centre cívic Selves i Carner de Manresa.

Sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa

Sessions teòriques:

1 d'octubre de 2009. *Els parcs naturals periurbans*, a càrrec d'IGNASI CEBRIAN, biòleg. Tingué lloc a la sala de reunions del Casino.

2 d'octubre de 2009. *El medi natural del terme de Manresa*, a càrrec de FLORENCI VALLÉS, biòleg. Tingué lloc a la sala de reunions del Casino.

Sortides:

4 d'octubre de 2009. *La ruta dels pous de glaç*, amb la col·laboració de TONI FERNÁNDEZ, monitor de cursos de pedra seca.

25 d'octubre de 2009. *El regadiu de Viladordis i les Marçetes*. Organitzada conjuntament amb el Parc de la Sèquia.

8 de novembre de 2009. Natura i modernisme a l'entorn de la riera de Rajadell.

Espais web

- Ampliació de *El Medi natural del Bages*, espai d'informació naturalista sobre la comarca de Bages, organitzat en disciplines de coneixement (ex. històrica geològica, geomorfologia,

clima, ...), en ecosistemes (ex. l'alzinar, la vida a les roques,...) i en espècies.

- Realització de *l'Espai de les sortides naturalistes de la ICHN-Bages* que, a partir de la crònica detallada i il·lustrada de cadascuna de les sortides, en particular de la fotografia acurada dels animals i plantes observats, presenta el medi natural de Catalunya.

Publicacions

Contribució al llibre-guia «*Itinerari Natura i Modernisme, entorn de la riera de Rajadel*», que fou presentat a Manresa el 22 de desembre de 2009.

Estudis

Finalització de l'estudi de les algues i bacteris de l'aigua del torrent Salat d'Avinyó, i presentació d'un resum al programa de TV3 *El Medi Ambient*.

Organització

3 d'abril de 2009. Assemblea anual. Durant l'assemblea es van refermar algunes funcions, es va orientar el programa de sortides del curs 2009-2010 i es va acordar el compromís en donar suport al projecte municipal d'Anella Verda de Manresa.

Activitats de la delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona

Cicle de sortides naturalistes, guiades per especialistes, membres del Grup Naturalistes d'Osona:

21de febrer de 2009. Cicle de descoberta del Territori: *Pla de Serrarols i Roc Gran*, guiada per CARLES MARTORELL.

29 de març de 2009. Sortida del Projecte Mussol. *El mussol comú*, guiada per JORDI BAUCELLS.

4 d'abril de 2009. *Jornada d'Anellament*, guiada per MARTÍ RODRÍGUEZ.

18 d'abril de 2009. *Sortida d'amfibis*, guiada per JOSEP ROCA.

10 de maig de 2009. Cicle de descoberta del Territori. *Gorg de Llitons i Puigcastellet*, guiada per CARMÉ CASAS.

9 de maig de 2009. *El massís del Montsià*.

14 de maig de 2009. *Els boscos humits del Collsacabra. Torrent de Balà (Cantonigrós)*, guiada per CARMÉ CASAS.

16 de maig de 2009. *Les orquídiess*, guiada per CARLES MARTORELL i RAMON POU.

28 de juny de 2009. *Fauna aquàtica: peixos i macroinvertebrats*, guiada per MARC ORDEIX.

26 de juliol de 2009. *Els Odonats: libèl·lules i espiadimonis*, guiada per JOSEP GARCIA-MORENO.

14 de novembre de 2009. *Sortida de bolets*, guiada per JORDI BAUCELLS i CARMÉ CASAS.

Cursos, xerrades, conferències...

- Xerrades de natura a les escoles de Torelló, Lluçà i Taradell.
- Sortida de camp amb alumnes de l'escola de Les Pinediques de Taradell (maig de 2009).
- Exposicions de bolets: el mes d'octubre es va organitzar una exposició de bolets, conferència i sortida de camp a Sant Boi de Lluçanès.
- Participació en la Setmana de la Ciència: el GNO col·labora amb la Universitat de Vic, en la organització de l'exposició de bolets. S'hi varen exposar unes 220 espècies.
- Concurs de fotogràfic de botànica: abril-juliol 2009
- Marató Ornitològica de tardor: 15 de setembre a 15 de novembre.
- Cens d'ocells aquàtics hivernants.

- Col·locació de 14 cartells explicatius dels valors naturals a l'EIN del Collsacabra, en el municipi de l'Esquirol.

- Al març de 2009 es va participar en la Festa de l'Arbre de Muntanyola.

Projectes

- Projecte Mussol: instal·lació i control de caixes niu; realització de censos a Manlleu, Torelló, l'Esquirol, Gurb, Vic i a diverses poblacions del Lluçanès; alliberament de polls.

- Projecte Basses: elaboració i manteniment del catàleg; actuacions de restauració i conservació; divulgació, informació i col·laboració amb altres institucions científiques.

- Custòdia del Territori. Elaboració del Pla Estratègic del GNO; establiment d'acords amb propietaris de diverses finques; participació en les III Jornades Tècniques de la XCT i altres actuacions de custòdia.

- Projecte Gralla. Recollida d'informació i bibliografia; seguiment de les gralles alliberades.

- Realització de la Marató Ornitològica Hivernant d'Osona (MOHO).

- Participació en el cens d'ocells aquàtics hivernants de Catalunya.

- Pla de gestió de la finca dels Cingles de l'Avenc de Tavertet: s'ha elaborat el pla de gestió de la finca a l'Àrea de Territori i Paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya; s'han iniciat algunes de les actuacions previstes en el pla de gestió: estudi de la producció de les pastures; construcció d'una bassa al torrent de l'Abeurador

- S'ha fet el cens planificat de duc, el cens de falcó pelegrí dins el marc del cens nacional de falcó pelegrí, s'ha fet un estudi de la densitat de gamarús en set tipus de bosc diferents.

Activitats de la delegació de la Garrotxa

Grups de treball

- Grup Orchis d'estudi de les orquídiess. Presentació del llibre *Les orquídiess de la Garrotxa*. Monografia de Patrimoni Natural, 2.
- Grup d'estudi de papallones diürnes, coordinat per MIKE LOCKWOOD i JORDI ARTOLA
- Grup de flora vascular, coordinat per XAVIER OLIVER.
- Grup d'estudi dels ortòpters, coordinat per RAFAEL CARBONELL. Cada grup ha realitzat diverses sessions de treball i sortides de camp.

Recerca

Orquídiess

- Acords de custòdia amb els propietaris/masovers de finques amb poblacions de l'orquídia *Serapias vomeracea*.

Flora amenaçada

- Programa de seguiment i conservació de la flora amenaçada*, es va realitzar la cartografia i el seguiment de 26 tàxons de la Garrotxa, Ripollès i Alt Empordà, línia coordinada per XAVIER OLIVER
- Llista vermella de la flora vascular de la Garrotxa, 2009*, s'ha confeccionat aquesta llista vermella d'acord amb el criteri de la UICN de revisar-la cada quatre anys

- Seguiment i assessorament en actuacions sobre 5 espècies vegetals de l'Alta Garrotxa*, per encàrrec del Consorci de l'Alta Garrotxa

- Seguiment de *Dryopteris remota* a l'Alta Garrotxa i acord amb propietaris i masovers per executar accions de protecció de la població.